

Työmarkkinatilanne ja työn muutos

Heli Puura

29.5.2019

Teollisuusliiton työympäristöseminaari

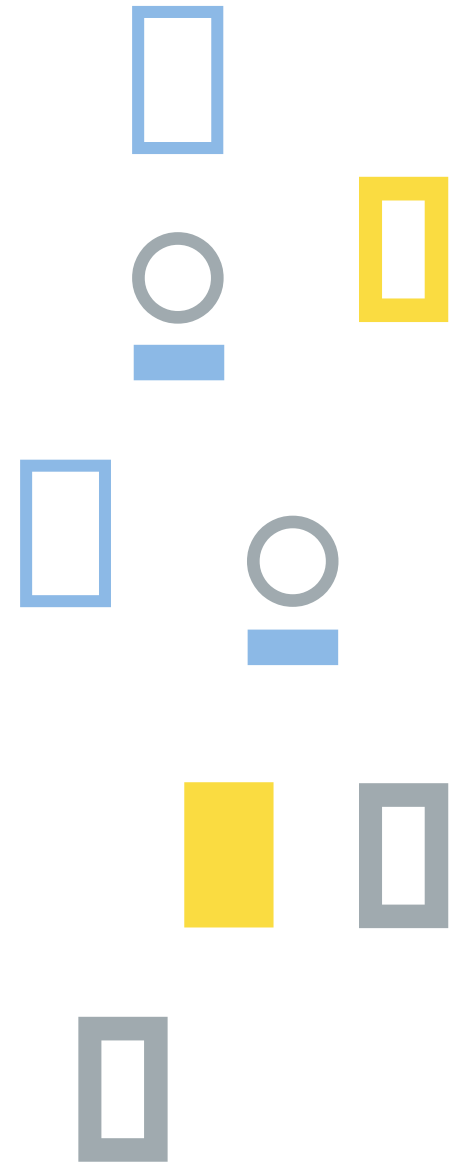
Mielenkiintoinen kevät

- Eduskunta- ja EU-vaalit
- Suomen hallitus ja hallitusohjelma – miten suhtautuu työelämäkysymyksiin ja –osapuoliin, 3-kantaan, työhyvinvointiin, EU-vaikuttamiseen?
- Suomen EU:n puheenjohtajuus 1.7.19
- Isoja kehityssuuntia mm.: globalisaatio ja kilpailu, digitalisaatio ja teknologinen kehitys, väestörakenne ja kansainvälistyminen, ilmastonmuutos ja ympäristökysymykset, kaupungistuminen – muita?
- Poliitiikka ja kehityssuunnat vaikuttavat työhön, työnteon muotoihin, työelämään, työntekijän asemaan, työhyvinvointiin

Teollisuusliitto on uusi liitto

- Strategia; mahdollisuuksia ja turvaa jäsenille, päivitys ay-toimintaan
- Jäsenlähtöisyys, tulevaisuus
- Yhteisen toimintakulttuurin synnyttäminen vie aikaa; organisaation siiloutumisriski, toiminnan arviointi ja kehittäminen (esim. asianhallintajärjestelmä)
- painopisteet 2019 yhteiskuntavaikuttaminen, toiminta alueilla + ammattiosastot sekä TES-kierros
- Monia aloja, ammatteja, töitä, työkuultuureja, erilaisia ihmisiä, työhyvinvoinnin ja työsuojelun haasteita – osaamisen kasvu
- Jäsenmääräkehitys laskeva

Työmarkkinatilanne

Ay-liikkeellä ja Sipilän hallituksella isoja erimielisyyksiä koko hallituskauden

- Työvoimakustannusten lasku ja työajan pidennys -tavoite
- pakkolakiesitys 2015, kiky 2016, työ- ja sosiaaliturvan heikennyksiä jne.
- koulutusleikkaukset, päivähoito-oikeuden rajaaminen
- kiky-sopimuksen lupaukset eivät kaikilta osin toteutuneet
- aktiivimalli /leikkuri työttömyysturvaan jos ei täytä aktiivisuusehtoja
- irtisanomissuoja (hallitus perui määräaikaista koskeva heikennyksen)

SAK pyrki neuvottelemaan työelämäasioista, mutta ei onnistunut

- kampanjoita, rajattuja poliittisia työtaisteluita maan hallitusta vastaan
- kolmikantaisen yhteistyön ja valmistelun heikentyminen
- Teollisuusliitolla johtava rooli käytännön toimissa

Työnantajapolitiikka kiristyi

- EK ei tee TUPOja ym. Mutta koordinoi vahvasti tes-kierroksia. Kilpailukyvyn ja palkkamaltin ajaminen.
- paikallisen sopimisen korostaminen; SY:n vaatimus: ilman luottamusmiestä, tessien toisin sopimismahdollisuudet täysimääräisesti järjestäytymättömille työnantajille
- Penseä suhtautuminen yleiskorotuksiin
- työnantajien tuki ja yhteistyö Sipilän hallituksen kanssa
- SY hyökkäyksiä järjestäytymistä ja ay-liikettä kohtaan
- Myös monilla työpaikoilla ilmapiiri kiristyi (esim. Lapwall)
- Lakko-oikeuteen vaaditaan rajoituksia

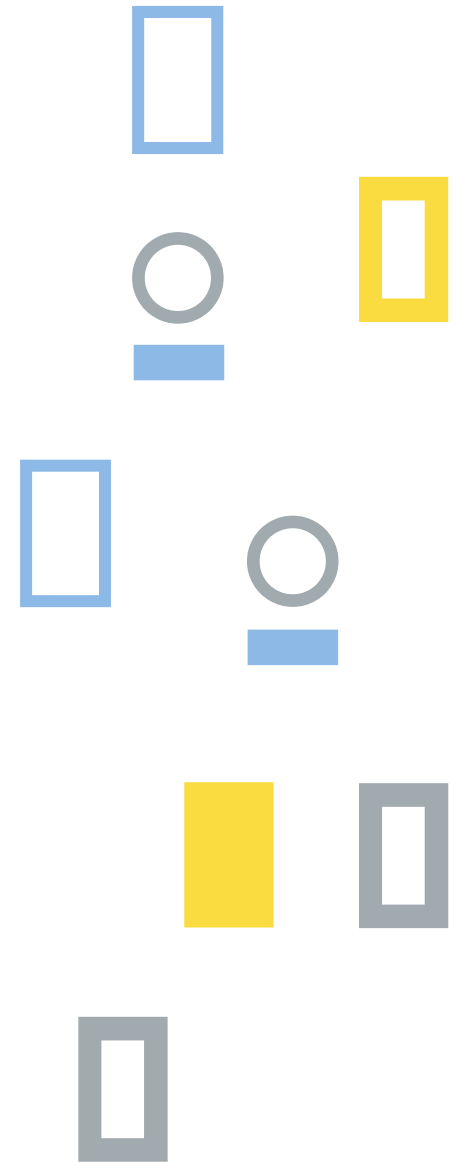
Sipilän hallituskauden oppi ay-liikkeelle

- Hallituksella ja hallitusohjelman työelämälinjoilla on väliä
- Vaalit ja hallitusohjelma ovat vaikuttamisen paikka
- Kun halutaan turvata hyvää työelämää ja palkansaajien asemaa, tärkeää on äänestää vaaleissa työntekijöiden asiaa ajavia ehdokkaita
- Esim. eduskuntavaaleissa työelämäteema ei kuitenkaan iso - Vapaiden valtakunta –kampanja
- Luottamus ja tasapuolinen sopiminen on palautettava työpaikoille ja työmarkkinoille
- Ristiriidat vieneet huomiota työn, tuottavuuden, yhteistyön, työhyvinvoinnin ja työelämän laadun kehittämisestä

Työehtosopimuskierrroksesta

- Viennin merkitys työmarkkinoilla (ns. Suomen malli)
- EK:n harjoittama koordinaatio toimi, SAK hajanaisempi
- Teollisuusliiton neuvotteluratkaisuja seurattiin 2017 syksyllä
- Ensimmäinen tes-kierros uudella organisaatiolla (työehtoneuvottelukunnat, sektorijohtokunnat, hallinto)
- Työnantajapuolella useita neuvottelijoiden vaihdoksia
- 10/2019 teknologiateollisuuden tes-kausi päättyy
- 11/2019 kemia ja mekaaninen metsäteollisuus tes-kausi päättyy
- Ammattiosastot tehneet yli 1200 tes-esitystä
- Palkankorotukset ja kiky-tunneista eroon pääsy ovat tärkeimmät tavoitteet

Työn muutos teollisuudessa ja työelämän laatu

Teollisuuden toimintaedellytyksiä vahvistettava

- Nousukausi vuodesta 2016 lähtien, työllisyys kasvanut (talousluvut paranivat jälkikäteen)
- Kasvavaa työvoimapulaa osasta ammattilaisia, mutta myös YT-ilmoituksia
- Teollisuusliiton suhdannekatsauksen mukaan kasvu jatkuu vuonna 2020, mutta hitaampana
- Kauppasota on johtamassa heikompaan talouskehitykseen, Suomelle vienti on tärkeää
- Brexit, EU:n yhteistyö
- Vientiliittojen teollisuuspoliittinen –kampanja – Teollisuuden merkitys hyvinvoinnille
- Investoinnit, innovaatiot, koulutus, lupakäytännöt, energia- ja ilmastopolitiikka

Työ sekä digitalisaation ja ilmastonmuutoksen megatrendit

Keskustelua käydään laajasti siitä, mitä vaikutuksia työelämään ja palkansaajien asemaan on:

- digitalisaatiolla, teknologisella kehityksellä ja ilmastonmuutoksella

Ay-liike korostaa

- Osaamisvaatimusten kasvu, koulutusta ja uudelleen koulutusta, jatkuvaa oppimista – oppimismahdollisuuksia kaikille
- Osa töistä loppuu - muutosturvaa
- aktiivista työvoimapolitiikkaa ja tukea
- riittävää sosiaaliturvaa
- työntekijöiden ja heidän ammattiliittojensa vaikutusmahdollisuuksia muutoksessa
- tietosuojaa, yksityisyyden suojaa
- ennakointia ja ajoissa tehtäviä toimia, jotta negatiivisia vaikutuksia voidaan ehkäistä
- työmarkkinayhteistyötä toimialoilla

Työympäristön ja työhyvinvoinnin linjaukset vuoteen 2030 /STM julkaisuja 2019:3

- Työelämän muutos lähtökohtana. ILO, EU.
- Työhyvinvointi vaikuttaa yksilöihin, yritysten tuottavuuteen ja kilpailukykyyn sekä yhteiskunnalliseen kestävyYTEEN
- Turvallisuusjohtaminen sekä työkyvyn ja työhyvinvoinnin johtamisella merkittävä rooli työympäristön ja työhyvinvoinnin kehittämisessä sekä työkyvyttömyyden vähentämisessä. Osatyökykyiset – työn mitoitus.
- Laajan yhteistyön tarve, ml. Työmarkkinajärjestöt
- Kolme painopistettä: tulevaisuuden haasteet, turvalliset ja terveelliset työolot sekä toiminta- ja työkyvyn edistäminen

- Tavoitteena, että työ olisi terveellistä ja turvallista kaikilla työpaikoilla työnteon muodosta riippumatta; työurien pidentyminen, työ ihmiselle sopivaksi, sos. Vakuutus, työterveyshuolto, ammatillinen kuntoutus jne.
- Uusien teknologioiden ja työn tekemisen muotojen tuomat riskit minimoitava ja toisaalta myönteiset vaikutukset hyödynnettävä (esim. työsuhteen hämärtyminen/alustatalous, työn pirstaleisuus ja yhteiset työpaikat, työaika, vastuu, yksin työnteko, valvonta, mielekkyys)
- Oppimisen merkitys läpi työuran. Jokaisella työntekijällä riittävä työterveys- ja työturvallisuusosaaminen.
- Fyysinen kuormitus/henkinen kuormitus/työtapaturmat, ammattitaudit jne.
- Tuki- ja liikuntaelinriskit, vaaralliset aineet, häirintä ja epäasiallinen kohtelu

Työelämän laadun parantaminen on jatkuvaa, yhteistä edunvalvontatyötämme

- Työelämäaloitteet, vaikuttaminen säännöksiin pitkäjänteisesti / mm. SAK, Teollisuuden Palkansaajat
- 33 tessiä, TES-kierros syksystä 2019 – mitä työympäristökysymyksiin liittyviä tes-parannuksia tavoitellaan? Miten saadaan tesseihin?
- Mitkä asiat kaipaavat lisähuomiota? Esim. tuki- ja liikuntaelinriskit, maatalous, vuokratyö, alihankintaketjut, ulkomaalaiset työntekijät, opiskelijat, kaivosalan työsuojelu, kemikaaliturvallisuus, työssä jaksaminen, syrjimättömyys
- Työsuojeluvaltuutetut keskeinen voimavara. Miten parannetaan toiminnan edellytyksiä? Päivystys, neuvonta, kurssit, tiedotus, tes §t jne.
- Miten saadaan tietoa ja hyviä käytäntöjä jaettua eri toimialoille, työpaikoille?
- Työelämän kehittämishankkeet, työympäristöpäivät työpaikoilla, ts-yhteistyö työpaikoilla